

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

Брой 21. У Сомбору 15. Новембра 1867. Год. IX.

Школски Лист излази месечно дваред: сваког 15. и последнѣг ,
а Приятель србске младежи излази као додатак школскога Листа.
Цена е за оба Листа 4 Фор. на годину.

Неколико речи о полазениу школе.

Изображенѣ едног народа зависи од свию школа нѣгових, а не само од народних. Но почем е сваки човек члан друштва, то се ишту од нѣга она знања, која су сваком човеку нужна, дакле обшта, и без коих он ние свезан духовном везицом за друштво. А да ми можемо само духом напредовати то свако зна. С тога су подигнуте народне школе; с тога валя и сва деца у школу да иду.

Само у оним државама учинило се да сваки грађанин читати и писати уме, у којима родители мораю свою децу у школу да шалю. Код нас е отац као и у Хинеской опуномоћен господар у погледу образованости свога детета. — Истина био би знак свести народне, да сваки отац дае свою децу у школу без да мора то чинити. Ал и они код нас кои раде тако, нечине то што познаю важност школе, него већина их чини из оног узрока што се налази у актама Будимским за старе наше школе, (штампано у Матици). А тай е узрок : „да се не битанце“ или да нису на врату код куће, што е сведно. Людма, кои тако мисле, школа е онда као нека безпослица. Майсторима е опет нашим школа као нека мода, ер е срамота да майсторско дете неиде у школу, као што е срамота да майсторска девојка иде без кринолина. Ово што сам рекао, најболѣ се потврђуе тим, што ти люди за најманю ствар какву зауставе дете од школе, па онда га уче да каже : био е болестан. Тако детету даю начин, којим може од школе остати, па ние чудо ако га употреби да превари и учителя и родителя. Они опет люди, кои мисле на образованѣ свое деце, одна их друге године или још прве (особито женску) даю из

наших школа у немачке, као да наши учитељи нису достојни деце њихове.

Али на из којих узрока деца школу полазе, главно е 1. да сва полазе 2. да школу пре времена не остављају.

Тежак наш досада волио е да му дете овце чува него да у школу иде, ер онда би чувара плаћати морао; он се дакле више брине за овце своје него за дете. Диоген би заиста и код ових људи казао, да би волео бити њихов ован него њихов син. Да ли ће се оваки људи обратити, ако виде шта знају ђаци њихових суседа и пријатеља? Да се пред свакиим таким тежаком по едно ђаче продуцира, било би без успеха, ер не види да е нужно то човеку што он сам нема. Селяк ми е један говорио како деца лепо у цркви поју; ја га на то запитам, зашто не шалџи он своје дете да научи појати. А он ми одговори: „знаш све е то лепо што уче тамо у школи, али мени е тешко да чобана најмим.“ Више су њи тако чули лепо појати у цркви, али више њи мисле као и овај селяк. Могу ли речи помоћи? Истина за опозицију речима најзгодније е место црква, али колико су они таки речи пропустили е једна уша на друго. Ели им пала код реч на срце? то е једно питање с овим, есу ли се поправили. Где се речи примају ту не треба друге мере. Другице ваљало би да се свештеник договори са званичним старешинама, па да оне људе, који нису послали децу у школу званичним служителџим позову и да рекну, дошло е време да сваки мора дати своје дете у школу и свештеник да их посаветује, како е то грех кад децу своју ни чему не уче. Зашто се не би ово средство код нас употребљено, кад за исту целџ други народи часилџи и примораванџ као средство употребљају.

Друго е да деца не оставе пре времена школу. Хвалениџ оне деце, који од школе не изостају, није на свом месту ер деца нису крива ако уредно у школу не долазе, него родитељи, као што није ни заслуга њихова ако долазе. Мислим да су престале оне школе, у којима се догађало бежанџ од школе. Али ваљда децу нећемо хвалити што не беже од школе.

Исто тако многи учитељ говори деци да сваки дан приповедају код куће шта су у школи научили, да корист, коју су добила у школи, покажу отцу. Али учитељ не треба да заповеда (свака реч учитељва за дете е заповест). Дете не зна зашто то чини, него мисли зато што родитељи незнају, па их он учи. Тако мисли и гдекоји отац пак одма запуши детету уста са „знам ја то бољџ него твој учитељ.“

Горе е још кад учитељ забранио казивати што се у школи ради и учи. То е само код оних учитеља, чия деца да смеђу казати не би имала шта, ер се у школи готово не учи ништа, ал учитељ понашањ своје у школи вешто сакрива под тим огртачем. — Сваки учитељ ваља да ради по савести, да помисли да е то једино полѣ радињ њѣгове, на ком е класѣ скупоченије од злата, па да се школа вечина само да е, него баш да есте права школа. А родитељи ће се заиста уверити о том, ер кад дете добие једну јабуку, оно се хвали код куће а како се неби хвалило добитком у школи; само ваља да доиста шта добия, да од истине што научи.

Што се тиче деце, коју родитељи пре времена у туђу школу дају, примећуем овима, да по децу ние добро, да тако рано многе езике уче. Таково дете незна још србски, ер оно познае само мало ствари дакле мало и речи, па кад учењ своје рашири само на речи а не и на ствари т. е. више различних речи за једну ствар употребљое, онда ће то дете мешати речи у говору и ни један језик чисто неће знати. Али ако и научи, па какву корист, кад незна паметно да збори, а заиста у туђој школи се неће памети научити, ер се тамо предае језиком ког дете неразуме.

У Швајцарској.

С.

„Буди мирољубив и задовољан!“

(Једна лекција из I. Читанке бр. 11).

Начин предавања за прву језикословну читанку јасно е изложен у кратком упутству, а после у Шк. Листу од год. 1862. стр. 242. али ипак неће с горег бити, ако и ја овде поред целокупног рада једнога предмета наочигледно представим, како се имаю приповедке у народној школи предавати.

Начин предавања е двојки. Прво, може учитељ у школи деци приповедити, па после испитати, или задати деци, да онај предмет код куће прочитавају, кои ће следећег дана предавати, па да деца сама пре предавања на питања учитељва саржај приповедке из сећања казую, тим би се начином мањ времена потрошило, а деца би имала и код куће посла. Ту би тек учитељ најболѣ видео, које дете разуме оно што чита.

У обадва случаја, после тога пређе се на следећи рад :

Деца отворе своју читанку, и нађу ту исту приповедку,

ли презвано дете чита на одсеке. Но почем у приповедци под бр. 11. нема поделена на одсеке, то ће учитељ моћи приповедку ту овако поделити. Први одсек, до : „доклѣ Бог не да боля времена.“ — Други одсек до : „па заборава и благодарити.“ — Трећи до : „мирно и смѣрно отиде кући.“ — Четврти : „болной својой матери.“ — Пети е до : у хлѣб умѣшени.“ — Шести до края, —

После сваког оваког одсека, учитељ задае згодна питања : о коме е ту реч ? шта се о нѣму каже ? и т. д. Деца на питања одговараю у подпуним реченицама.

Пошто е читанѣ на одсеке свршено, прозове се едно дете, да исту приповедку прочита у целости, а друго да ю приповеди, па се онда пређе најглавниѣм послу, а то е испитиванѣ из целог предмета, кое треба овим од прилике начином да иде.

О чему смо ми сад читали у овой приповедци ? — (Како е неки богат човек у време скупоће довео сироту децу у свой дом). — На шта им е рекао ? — Ёли то било лепо од тога човека ? — Какав е он био, кад е тако чинио ? (милостив). — Какво е он добро дело е тим учинио ? — (Дело милости телесне). — Коя су то дела милости телесне ? — Каквога е срца био тај човек, кад е чинио тако ? — (милостивог). — А каква е то добродѣтель бити милосрдан ? — То е плод дарова св. Духа). — Како се зове та добродетель ? — (Милосердие или милосрђе).

Знаете ли кои пример из Библие, где се каже, да е ко био милостив ? —

Ст. завет : Како Ное из милости спрам голубице прима е унутра. — Како Авраам прима милостиво она три путника. — Како Јосиф милостиво дочекуе браћу у Египту. — Како царска кћи прима малога Мойсея, па га васпитати дав. — Како Бог храни Израилтяне у пустињи. — Ионатав како воли Давида. — Како она удовица у Сарепти прима Илию пророка у своју кућу. — Како Товит сараније мртве. (Часловци говоре оне примере кое знаю, а остало псалтирци.)

Нови завет : О милосрдном самарянину. — О немилосрдном богатом човеку и сиромашу Лазару. — Христос теши Марту и Марию да неплачу за Лазаром. — Како Христос повраћа у живот младића Наинског сажаливши се на матер. — Како Христос трпелливо подноси увреде од жидова и прашта им. —

Жития светих : Како св. отац Николай тайно дае милостию оним девојкама. — Св. Николай спасава од смрти три грађанина и три невино осуђена войводе. — Св. Јован милостиви богато дели сиромасима. — Василије велики подиже болнице и надгледа сироте. — Св. Мартин милостиви (Св. Мрата) дае полу огртача свога сиромасу, да се од зиме сачува. — (Ово е за псалтирце). —

Из Буквара : како Сава учи Станка. — Како се учитељ с децом моли Богу, да Милое оздрави. — Како Добрен меће ластче у гнездо и дае сиромасу опанке.

Нар. песме. Майка св. Петра. — Косовка девојка. —

Бисер и драго каменѣ : О путнику у градињу. — О просякињи. — Како е Мојсие милостив спрам ягиѣта. — Голуб и пчела. —

Примери из I. и II. читанке, могу се само онде наводити, где су сва три разреда. Ти би били ови :

Из I. читанке : Како Стана исправља Стојана, што е погрешно. — Како е госпоја градоначелница помогла Богдановој матери. — Како Драгутин и Смиљина примаю оно просяче у очи Божића. — Како Елисавета у време глади зарануе сиротињу. — Како онај газда прима Живка и дае га у школу. — Како онај войвода у Млетцима дае сироче на занат. — Како добротворни Епископ 200 сирочади издржава. —

Из II. читанке : Како свештеник прима дивјак у своју кућу. — Како е онај газда дао погорелцима богати дар. — Како е сиромас надничар примио смрзнутога калфу у своју кућу. — Како е богати човек послао удовици краву и вреће са житом. — (бр. 51.)

Изреченія и пословице које се овде у свезу доводити и испитивати могу у школи од сва три одељена :

1. Еванђелска. Благо милостивима, ер ће бити помиловани. — Ако ко напои едног од ових (сирота), само чашом студене воде, заиста вам кажем, неће му плата пропасти. —

2. Апостолска. Ко добро чини, од Бога е, а кои зло чини невиди Бога. — Будите сви сложни, братољубиви, милостиви и понизни. —

3. Мојсиева. Ако брат твой у беду падне, помози му, и прими га себи, нек брат твой код тебе буде. — Туђина кои вам е прибегао, не гоните; него га држите и любите као свое и себе саме. Ако брат твой у сиротињу падне и теби

се у службу понуди и прода, не држи га ако роба, него као брата свога. —

4. Соломонова. Ко неће плач бедног да чуе, неће ни нѣга у беди други. — Ко своје ухо одкреће од плача бедника, тај ће сам плакати, и нико му се сажалити неће. — Ко се бедном смилује Богу чини; он ће му напуно вратити. — Ко се бедном смилује и нѣму ће Бог. — Ко бедног гони Бога вређа: ко Бога любви, он је и бедном милостив. —

5. Сирахова: Ко бедном помаже, и нѣму ће у време беде други. — Буди сироти отац, па ће и теби Бог бити, и већма те, него твоя мати миловати. — Ко се людма смилује, и нѣму ће Бог; ко се людма не смилује, неће ни нѣму Бог. — Не одврати лица твог од бедника, до Бога уздисай нѣгов допре, кад се на тебе заплаче. —

6. Товитова: Не одврати лица твог од бедника, па неће ни Бог свог лица од тебе одвратити. Чини милостивѣ колико можеш; ако имаш много, подај много; ако имаш мало, подај од мала мало, тако ћеш стећи себи залог за време нужде. Нахрани твоим хлѣбом и гладнога, и покри твојом халјином и нагога, и од сваког сувишка твог чини милостиву, и не зазира за њом. —

7. Народне пословице: Ко добро чини болѣ дочека. — Учини добро некај се; учини зло надај се. — Чини добро, па се некај. — Едан другом ваља да помажемо па ће нама Бог. —

Ето видите дечице моя! Милостиви је Бог том добром човеку доста ране дао, па он и треба да невольнима помаже. Немојте мислити да ће сваком то добро пристати, кои има, а види, да ближњи нѣгов оскудицу трпи, па му неће да помогне. Чините увек добра кадгод узможете, ер знајте, да ће вам то — ако не онај, а оно — отац небесни стоструко вратити. Опомените се на страни суд, где ће Христос Спаситељ рећи: „све што учини ко едном од ове мое браће, ја сматрам као самом мени да је учинио! —

Да видимо шта је далѣ било. Шта су чинила деца, кад им је изнешен хлѣбац? — А зашто су се отимала? — Каква су то била деца? (Неваљала). Шта вам се још недопада на тој деци? — Што нису благодарила. — Ели то било лепо од њих? — Зашто? — (Онај богати човек је њима у нужди помогао, кое ние морао, па су му требали захвалити. Па есу ли баш сва деца тако непристойна била? — Да кое

ту још био? — Ко је била та Евица? — Шта вам се на њој допада? — (Што је била чиста). — Шта можемо отуда нислити, каква је она дакле морала бити? — Уредна и вредна). — Шта је она чинила? — Зашто се она није отимала? — Каква је она дакле била кад се није хтела свађати и отимати? — (Миролобива). — Шта је Евица после чинила? — (Евица је захвалила своје добротвору и пољубила га у руку) — Бли то било лепо од њ? — Тако дечице, кад вам ко добро учини, треба свагда да будете благодарни! — Благодарног и признателног човека свако воли и свако му радо помаже, а неблагодарном, ако ко и учини едаред више зацело неће. „Ја ћу вам рећи едно мудро изречение кое треба да запамтите: „Захвалити некошта ништа, а мило је и Богу и људма.“ — Шта је сутра дан било? — Какав је лебац опет Евици допао? — Шта је она с њим чинила? — Које га је дала? — Шта се догодило, кад је мати начела хлебчић? — Зашто се каже да се мати уплашила? — Па шта је рекла Евица (Шта вам се допада на Евичиној матери? — А зар би био грех, да је она новце затаяла; та онај човек можда није ни знао за њ? — Против кое би она заповести сагрешила? — Како гласи осма Божија заповест? — Па она то неби украла? — (Ал без знања туђу ствар присвоити то је као и украдено). А кад се што нађе, и то ваља дати ономе, чие је. — Шта је Евица чинила с новци? — Па шта јој је тај човек рекао? — Шта је можда још била намера истога човека са ти новци? — (Да јој испуца да види хоћели она донети). — А одкуд је он баш могао нислити, да ће она добити баш ту најмању циповку, кад је дао у њу новце метнути? (Отуда, што је знао да ће се остала деца за велике сомуне отимати). — Шта је била намера његова? — Да јој тако за доброту њјну награди. — Каква је Евица још била, кад се није хтела отимати о веће хлебове? — (Задовољна). — Који је човек задовољан? — (Који се оним задовољава, што има). Тако дечице! Сваки човек треба да је са својим стањем задовољан, па не треба му ништа туђега; тај не жели ништа туђе, а кад не жели, неће ни украсти. Онај је човек најсретнији на овом свету, који је задовољан, ер као што сам рекао, тај не жели туђега, а који је такав, тога Бог благосиља, и тај ће овога света срећан, а онога блажен бити. —

Катихизичке Беседе.

БЕСЕДА 9.

О воплощению Сина Божия.

„Вѣрѣю въ Господа Иисуса Христа, насъ ради человѣкъ и нашего ради спасенія, шедшаго съ некею и воплотившагося ѿ Духа свята и Маріи Дѣвы и вочеловѣчаса.“

У трећем члану Символа вѣре садржи се ученѣ о воплощению Сина Божия, ради спасеня света. Адам и Ева, а потом сав род човечин због грѣха подпали су проклетству Божию, власти ѣволској, смрти духовной и тѣлесной. Да се спасе човек од пропасти, и да му се поврати изгубљено блаженство, нужно е било задовольти правосудие Божие, измирити човека с Богом, уништити власт ѣвола и отунити жаоку смрти. Но задовольти безконечно правосудие Божие могло е само Существо Безконечно, слѣдователно ни человек, ни Анѣо иже могао то извршити. Ко може бити правим посредником међ Богом и човеком, ако не сам Бог? Ко може изгладити грѣхе цѣлог света, ако не безгрѣшни и Найсвети? Ко може разрушити државу смрти, ако не Владика живота и смрти, небесних, земних и преисподних? Дакле едан само Бог могао е спасти човека, кои е пао и пострадао! Но како? Како е могло милосрдие Божие човека опростити грѣха, а да не наруши законе правосудия? Безконечно — милосрдни и премудри Бог, у савету Пресвете Троице, одредио е ради спасеня човечег слѣдеће средство: Син Божии изволио е постати сином човечим, и у смиреном тѣлу човечим свршити све оно, што человек учинити ние могао. Одма после паденя Адама и Еве, обећао е Бог нима послати Избавителя; за тим е не еданпут потврђивао то свое обећанѣ старозаветним праведницима: Аврааму, Исаку, Якову и Давиду, откривао е постепено людма тайну искупленя и приуготовио их е к приманю Искупителя посредством пророчства. Найпослед кад е рок одређени истекао, испунило се обећанѣ Божие, открила се велика благочестия тайна: Бог се у тѣлу явио, Син Божии постао е сином Дѣве; Господ наш Иисус Христос нас ради люди, и ради нашег спасеня, сишао е с неба и воплотило се од пречисте дѣве Марие дѣйством светог Духа. С вѣром и побожношћу разсмотримо нешто подробне истине, кое се садржаваю у трећем члану Символа вѣре.

Господ наш Иисус Христос сишао е с неба и воплотило

се ради нас люди, ради нашег спасеня, т. е. не ради едног човека, или народа, но ради свию нас, ради свег рода човечиг. Како е велико, како неизказано милосрдие и любав Господа к човеку! Син Божиј изволио е родити се од Дѣве, постати сином човечиим, — зашто? зато да би люде учинио синовима Божиим. Владика вселене прима вид слуге, да би нама робовима грѣха дао слободу и славу синова Божиих. Чим ћемо благодарити Господу за тако велико снисхођењѣ и човеколюбљѣ? Кад би му и сав живот наш са свим добром посветили, и то неби доволно било!

Господ Исус Христос сишао е с неба не променивши места, ер е он као Бог свуда и на сваком месту. Но тако е било угодно нѣговом величеству — да себе смири и на себе прими човечие встество. Нѣга на небу непрестано славе Анђели, а на земљи скрио е он свою славу под видом човека. Найпре е био на земљи невиђен, после се пак появио у тѣлу. Ето у каквом е смислу речено, да е Исус Христос сишао е' неба! Никтоже види на неку, токму шедми сз некуе, Омиз чловѣчскій, сви на некуе. (Јоан. 3. 13).

Господ Исус Христос воплотио се „ѿ Дѣха свата и Марїи Дѣви.“ Кад е Архангел Гаврил јавио пресветой Дѣви, да е ню избрао Бог, да буде мати обећаног Искупителя, запитала га е Пречиста сумњајући се: „какв ѡдетз сіе, идѣже мѡжа незнаю? Дѣхъ сватый найдѣтз на та и сила вышнагъ ѡскнитз та,“ одговорио јој е Арханђел. Онда е пресвета Марія изрекла речи, које су небројна блага роду човечиим причеле: „се раба Господна, ѡди миѣ по глаголѣ твоємѡ. (Лук. 1. 34 — 38). Од тог доба — Бог слово постао е тѣлом; Син Божиј — Сином Марин. „Он е постао савршеним човеком с тѣлом човечиим и разумном душом, која се сѣдинила с Божеством и у едном и истом лицу био е прави Бог и прави човек. У Исусу Христу ние се Божествено встество променуло у човечие, нити човечие у Божествено (встество), но и едно и друго остало е савршеним у едном Лицу са свима своим свойствама, осим грѣха, кои се односе на покварену природу човечию.“ (Правосл. Исп. вопр. 38).

Тако се Исус Христос не само воплотио, но и човеком постао т. е. не само да е примио тѣло човечие на себе, него е сѣдинио с Божеством Своим и душу човечию, са свима нѣним силама и способностима. Два встества: Божеско и

човеческо у Исусу Христу есу несливена и нераздѣлена. Исто тако и две волѣ: Божеска и човеческа, и два начина дѣлања: Божески и човечески, ма да су различни, ипак су нераздѣљни у Лицу Исуса Христа. Као човек лежао е Он повисен у яслама, гоњен био од Прода, осећао глад и жеђ, спавао е, плакао, страдао, умро и погребен био. Као Бога славили су га Анђели, знао е све као Бог, видио е помисле човечие, едном речю лечио е болне, васкрешавао е мртве, васкрснуо е из мртвих и вазнесао се на небо. Но повторимо: Бог и човек састављаю у Исусу Христу — едно Лице. По томе Он се и родио од пресвете Дѣве, и плакао, и страдао, и умро, не као човек просто, но као Богочовек. Ето почем су подвизи и страдања Спасителя у облику човека тако неизмерно велики и умилостивителни пред очима Божиим, а за нас тако благотворни и спасителни!

Завршило нашу беседу поуком св. Цркве: „Странниш Бога вочеловѣчаса видаше, устранимса сѣгнаго мѣра и умз на Божественна възложимз. Сего ко ради Богз на землю сниде, да насз на негеса възведетз.“ Аминь.

БЕСЕДА 10.

О пресвеной Дѣви Маріи Богородици.

„Вѣрѣю въ Господа Исуса Христа, насз ради человѣкз, и нашегѣ ради спасенїа, шедшаго сз негесз, и воплотившагосѣ ѿ Дѣха сѣата и Марїи Дѣвы, и вочеловѣчаса.“

Данас ћемо довршити пређашню беседу нашу о воплоћеню Сина Божия.

Господ Исус Христос воплотило се од Духа Светог и Дѣве Маріе. Рођенъ дакле Спасителя ние било обично, природно, но надприродно и Божественно. Као што е на небу рођен од Отца без матери, тако се на земљи родио од матери без Отца. По томе е пресвета Дѣва Марія, како до зачећа и рођеня Исуса Христа била Дѣва, тако е и у рођеню и после рођеня остала Дѣва. И тако се пре седам стотина година речено пророчество Св. Исана испућило: Дѣва „зачала и родила.“ (Иса. 7. 14.), — и остала чистом Дѣвом. Ето почему св. Црква назива пресвету Марию „Приснодѣвом.“ и почему се на св. иконама Њњим изображаваю кадгод три звез-

де, кое означавао тройно дѣвство њѣно : до рођена, у рођену и после рођена Богочовека.

Ма да е рођенѣ Исуса Христа било надприродно, ипак е било и природно, због чега се назива Богомужно, или Богочовечие. Исус Христос родио се заиста као човек од Дѣве Марије, узевши од Њѣ тело човечие. „Женски е род дужан благодарити мужевима,“ говори св. Кирил Ђрусалимски, ер е Ева рођена од Адама, и ние од матере зачета, но као да е произишла од едног мужа. Но Марија е благодарила, родивши не од мужа, но од себе едне непорочно, чрез светог Духа, силом Божества.“ По томе е Исус Христос заиста Син Дѣве Марије и пресвета Марија права е мати Исуса Христа. Но као што е Божествено и човечие встество њѣгово неразлучно сѣдинѣно у едно Лице; као што е Син Божиј уедно и син човечји; и син човечји у исто време и Син Божиј, истини Бог; то се пресвета Дѣва праведно назива Матером Божиом или Богородицом. Кога е Бог Отац назвао любимим Сином своим, тог е истог и Дѣва Марија назвала любимим Сином своим; тамо е — Син по Божеству, овде по човечеству; тамо од — вечности, овде — од известног времена. Послушајмо, како о том учи света православна Црква.

Кад се пречиста Дѣва Марија Богородица удостоила да буде посредницом у тайни воплоћена; то су сви православни обвезани прослављати Њу и почитовати као матер Господа нашег Исуса Христа, као Богородицу . . . С тога е црква, из речи Арханђела и св. Ђлисавете, додавши им неколико и својих речи, саставила Њој овај поздрав : „Богородице Дѣво ра-дѣиса, благодатнаа Марије, Господь съ Токою, благословена Ты въ женахъ и благословенъ плодъ чрева твоего, какъ Спаса родила еси дѣшъ нашихъ.“ Тај поздрав води свој почетак од самога Бога, и донео га е Анђел на земљу людина, ер Арханђел неби смео изрећи, да му Бог заповедно ние. Тако е исто и Ђлисавета изрекла оне речи по налогу св. Духа, ков показуе Еванђелист : „и исполниса дѣха свата Ђлисаветь. И возопи гласомъ велиимъ и рече: благословена Ты въ женахъ и благословенъ плодъ чрева твоего. (Лук. 1. 41 — 42.). Тако и речи, кое е св. Црква додала произлазе од Духа Светог . . . У том поздраву споминѣ се воплоћенѣ Сина Божиег и Њѣгова добротинства, коя чрез њѣга добивамо. У њѣму се садржи још и то ученѣ, да безначално Слово Божие, ков е сишло с неба,

ниѣ донело собом тѣла, него га є примило у утробѣ пресвете Дѣве од најчистѣ крви Нѣне, дѣйством светога Духа; родило се од Нѣ као од праве матере своє. Осим тога тай поздрав учи нас, да зовемо свету Дѣву Богородицом — по човечиєм вѣстеству Исуса Христа, и да се од Нѣ родио савршени Бог и савршени човек. Такође се у том поздраву, а наише у речи: „благодатнаа“ садржава и то ученѣ, да є Дѣва Марія далеко више Божиє благодати учестница, него ма коє друго створенѣ, ер є она Мати Божия. С тога є св. Црква узноси више Херувима и Серафима; и она превасходи све зборове Анђелске, стоєћи с' десне стране Сина свог, као што псалмопевац говори: „Предста царица ѿдеснѣю тебе, въ ризахъ позлащенныхъ ѿдѣлана, приспущена.“ (Псал. 44. 10). Тай поздрав дужа є сваки православни хрестиянин читати с побожношћу, и молити Дѣву да нам посредує, ер молитва матере много доприноси к умилоствленю Сина. (Пр. Исп. вопр. 40 — 42).

По ученю дакле св. Цркве дужнисмо прославляти пресвету Дѣву Богородицу, молити ѱой се, искати од Нѣ помоћи и милости. Истина, чини се, да се ми одзивамо гласу св. матере Цркве, да се кланямо пресветой Дѣви и молимо ѱой се, ма да може бити не баш тако усрдно, као што смо дужни молити се. Но тога є мало. А по ученю св. Цркве пресвета Богородица: „предвараетъ на помощь и избавляетъ ѿ великихъ бѣдъ и злѣз — когдѣ? благоурабныхъ и когокощыхъ рабы свои.“ Па есмо л' ми таки браћо! . . . Да би достойно прославляли пресвету Дѣву и заслужили да нам посредує, треба да нѱой подражавамо: Нѱной смиренности, чистоти душе и тѣла, ода-ности воли Божіѱой, любви к Богу и к роду човечиєм. У осталом и грѣшник може се слободно молити пресветой Богородици, но какав грѣшник? . . . кои се кає, кои жели оставити своє привике на грѣх, кои дубоко свою кривицу пред Богом чувствує.

Истине, о којима смо говорили у пређашњой и садашњой беседи, изразила є св. Црква у кратко у єдној прекрасной песни, коя се не редко у православним Храмовима пои и кою може запаметити сваки хрестиянин, па и онај кои читати и писати незна и кои є малолѣтан.

„Кто тебе не укладитъ, прѣсватаа Дѣво? Кто ли небоспо-етъ твоєгѱ прѣчистагѱ рождества? Безлѣтнѱ ко ѿ отца возі-авый ѱынъ єдинородный, той же ѿ тебе чистыа проидѣ, не-изреченнѱ воплоща, естествомъ Богъ сынъ и естествомъ євѣзѣ

— НАСЪ РАДИ, НЕ БО ДВОЮ ЛИЦЪ РАЗДѢЛЯЕМЫЙ, НО БО ДВОЮ ЕСТЕСТВЪ НЕСЛИТНУ ПОЗНАВАЕМЫЙ. ТОГО МОЛИ, ЧИСТАА, БЛАЖЕННАА, ПОМИЛОВАТИСА ДЪШАМЪ НАШЫМЪ.“ АМИНЬ.

Братски позив на народне Учителѣ.

Драга браћо, народни учители! Докле ћемо у надежди очаявати, и као неку милост из туђих руку изчекивати, да нам ткогод пензије за нас и за наше сироте приуготови, и комад леба у отворена уста метне. Докле ћемо у иртвилу сна успавани бити, а будућности своје неосигуравати; време е већ приспѣло, у коему мора сваки да се за се побрине, а то нас и околности светске о том уче. Видимо и чуемо, на све стране, гди се сви сталежи сталним темельом осигураваю и за будућност своју приправляю. Нама бѣдним учителѣм баш ни одкуда никаква помоћ у погледу томе неуказуе се; зато треба сами неуздајући се ни у кога, себи сталну пензию да оснуемо, и за нашу немоћ, и сиротне супруге а и дечицу нашу свойски да се побринемо.

Ево я сам пронашао едан начин, по коему учительске наше пензије да установимо, и тим будућност своју и своих сирота да обезбедимо. Ово е предлог налик на онај високоблагородног Госц. Мајора Милекића, коег е он за србске учителѣ на србском сабору у Карловци године 1864. израдио; с том разликом, што сам я већу и пристойнију пензию, како за учителѣ, тако и за сироте удовице и дѣчицу нашу опредѣлио, од ког се животарити може. —

Предлог мой гласи овако:

1. Сваки учитель био млад или стар, био женат или не, треба да сматра своје благодѣяние, своју опредѣлену плату, за капитал основног фонда, кои трае док е света и народни учителя, треба сваки да од истог капитала, те своје годишнѣ плате и од свию годишњи прихода плаћа за учительску пензию од сваке стотине форинти по два форинта процента сваке године, и то приликом годишнѣга испита школском окружном надзирателю да положи.

2. Свака православна община, у којој школа я учитель има, дужна би била из общинске порезне благајне плаћати

толико форинти сваке године за пензије учитељске, колико би учитељ оног мјеста положио; па гди су два или више учитеља, равним начином за свакога учитеља треба да и обштина опредјелу помоћ за пензије плаћа.

3. При сваком прелазку на бољу штацију, прве године дужан е такови учитељ, прираштај плате, у готовом новцу, у месечним ратама у речени фонд као капитал за пензије положити. Н. пр. имао е 210 фр. а. вр. плате, а прелази на штацију од 315 фр. дакле прираштај 105 фр. а. вр. треба у ратама основном фонду да положи.

4. Сваки млади учитељ прве године добивши штацију, дужан ће бити $\frac{1}{4}$ од своје целе плате и свију други прихода, у поменути фонд у месечним ратама положити, и као капитал основног фонда за пензије приумножити. И осим тога јошт од сваке стотине прихода, по два форинта сваке године фонду за учитељске пензије плаћати мора.

5. Право на пензију (мировину) имаду сви остарели и изслужени, и тјлесно немоћни учитељи, удовице, и њихова сиротна деца, и то рачунајући после пете године учитељства.

6. Пензија плаћаће се по годинама службована, и по класама учитељским. —

7. Сви учитељи, и њихове пензије а и плаће раздјелю се на 3. класе. Н. пр. у прву класу спадају сви они учитељи, кои имаду од 400 фр. до 500 фр. годишње плате. Учитељи друге класе есу они, кои од 300 до 350 фр. а. вр. плате имају. У трећу класу спадају сви они, кои од 150 ф. до 250 фр. а. вр. плате имаду. К л а с е :

8. Учитеља после 5. до 40. године службо-	I.	II.	III.
ваня добијаће — — —	200 ф.	150 ф.	100 ф.
Од 10. до 15. године, добијаће — — —	220 ф.	180 ф.	120 ф.
Од 15. до 20. — — — — —	250 ф.	200 ф.	150 ф.
Од 20. до 25. — — — — —	280 ф.	220 ф.	180 ф.
Од 25. до 30. — — — — —	300 ф.	250 ф.	200 ф.
Од 30. до 35. — — — — —	315 ф.	280 ф.	210 ф.
Од 35. до 40. — — — — —	400 ф.	350 ф.	250 ф.

9. Учитељска удовица, са едним, или више дјце, равним начином, добиваће толико пензије, колико би и њѣн супруг е праму година службована добицао.

10. Ако ли е сама удовица и без деце, била стара или млада, има право само на половицу пензије свога супруга — ако ли се уда, губи право на пензију. —

11. Сиротна деца, без отца и майке, до 17. године женско, а до 20. године мушко, да добијаю помоћ свако на годину 60 ф. а. вр. на уживањѣ.

12. У пензию ставя се само онај учитель, кои е душевно и тѣлесно ослабио, и за службу неспособан постао, а онај кои е 40. година службе у учительству довршио, и кои свидѣтелством леѣника званично засведочи, било то на пѣгову молбу, или наредбом више школске власти, да е за службу неспособан.

13. Кои учитель свобольно свою службу остави, или окривлѣн звание изгуби, лишавасе пензије, али свой уложени капитал, коег е прираштаем плате уложио — или прве године $\frac{1}{2}$ плате у главни фонд уложио, право дигнути да имаде.

14. Дужни ће бити, како учители, тако и учительке под пензиом налазећи се, од сваке стотине форинти своје пензије, по два форинта процента сваке године такође плаћати, и друге сироте подпомагати.

15. Рукованѣ овог фонда, по моме мѣнью, да се повѣри и на бригу преда, едном одбору учительском из шест лица саставлѣном под предсѣданием највишег духовног лица или Матици Србской у Новом Саду; будући е славна рукујућа администраѣя врло од нас удаљна — а најпосле како већа странка браће учителя за праведније и бољ пронађе.

16. Учительски пензионални фонд у Пешти износио е до 1866 године, ког у обвезницама, ког у готовом новцу 31647 ф. капитала, интерес сваке године доприноси — — 1831 ф. — На пензије преко године издавало се 1689 ф. 36 новч. И овај капитал ваљало би од сл. администраѣе дигнути, и новом саставлѣном одбору, у Новом Саду, коег одредити будемо, на рукованѣ предати.

17. Сваки учитель и свака православна община, приликом годишницѣга јавног испита дужна ће бити опредѣлену своту новаца Г. окружном школа Надзирателю предавати, овај пак ч. Консисторию о том званично извѣштавати и рукујућем одбору исти новац на рачун има предавати. — Рукујући одбор дужан е сваке године чрез јавне народне новине цѣо збор учительски извѣштавати, и чим кои учитель или учителька или сиротна деца у пензию ступе званично огласити, и јавности одма предавати.

18. Ни едан учитель, и ни една учителька удовица, ни сирота дечица немогу пре до пензије доћи, докле из окружја овог три учителя као свидѣтели у молбеници неподпишу се, и окружном школа Надзирателю званично не яве, да е за пензију праведно пронађен, а за службу не способан постао. Из свега овде наведеног сваки брат увидиће мою искрену и добросиерајућу намеру, и начин лаки, којим до сталне пензије неосетљиво доћи можемо, и нашу будућност осигурати.

Из чисто незлобивог срдца мога драга браћо моя! примите овај мой искрени позив, којим вас у братску слогу позивам, и учтиво молим, да се сви по окружјама вашим искупите, и о овом важном предмету договарате.

Овако сложено договорни одправимо на највише место молбу, да нам се желѣ наше званично уваже и одобре, па овај предлог да што пре у живот ступи.

Најпосле позовимо цео православни Народ, имућне родолюбце, све главне заводе и патронате, нашу врстну на све стране благонадеждну омладину, да нам сви, по могућности годишњим прилозима у име учительски пензија, братски добровољно у помоћ притеку. Па најпосле најпокорније замолимо и високу нашу владу за едан пристойно соразмѣрни капитал, ради умножения учительског фонда. Уверен сам за цело, да ће наше желѣ од свуда испућне и услышане бити, и тако ћемо нашу пожелану цел постигнути.

У Чепину дана 28. Октобра 1867.

Стефан Карановић,
учитель.

Школске вести.

ПРАВОСЛАВНИ ШКОЛСКИ ФОНД. Још 1813 г. позвала е влада све православне общине, да даю на учительску плату 10% додатак, тако звану аукту, у правосл. школски фонд, кои се руке у Пешти, и све су се общине одма обећале и обвезале, па до г. 1848, док беше дистрикт. директора, кои су око скупљаня свойски настоявали, долазили су они додатци колко толко уредније, али од то доба западе, и нагомила се дуг, те се мора предузети ликвидация, по којој се нашло до края г. 1864 у 732 прав. општине ускупа дуга 81638 ф. 95 н. Те године буду све общине осим Срема од угар. наместиштва преко жупанія позвате, да свой нагомилани дуг исплате, или де преко 100 ф. износи да издаю облигацию, па на њу одсад да уредно камату плаћаю. На тај позив одплати се у готовом новцу тек 7885 ф. 71 н.

и у облигацијама 6535 ф. 24 н. а међутим се за ове две г. 1865 и 1866 накупи нови дуг, тако да цео дуг ускупа до края 1866 г. сад износи 72253 ф. 59 нв. Од ове суме, дужне оу србске обштине следеће суме. Ада 12 ф. 60, Адонь 223 ф. 65, Алмаш 202 ф. 65, Арадац 44 ф. 43.

Бая 277 ф. 20, Байша 138 ф. 18, Бан 3 ф. 36, Баностор 100 ф. 80, Бата 267 ф. 54, Батасек 93 ф. 45, Бачинци 79 ф. 80, Башайд 5 ф. 4, Бегеч 172 ф. 20, Безедек 2 ф. 52, Беодра 9 ф. 55, Беочин 168 ф. Беркасово 88 ф. 20, Бечей Н. 3 ф. 4, Бечей Ст. 9 ф. Бечкерек В. 37 ф. 80, Бешеново 109 ф. 20, Бингула 204 ф. 36, Бобота 84 ф. 20, Бођан 9 ф. 24, Бока 8 ф. 40, Болман 5 ф. 88, Боя 2 ф. 52, Боряд 2 ф. 52, Бочар 5 ф. 46, Бреме 4 ф. 20, Брестач 144 ф. 90, Брестовац 6 ф. 30, Бршадин 42 ф. Будим 504 ф. Будмир 1 ф. 68, Буђановци 159 ф. 60,

Варяш 10 ф. 8, Ватин 5 ф. 4, Вежен 4 ф. 20, Вера 42 ф. Вишић 130 ф. 20, Вилян 2 ф. 52, Вогань 84 ф., Врбас 5 ф. 4, Врдник 81 ф. 90, Вршац 457 ф. 38, Вуковар 277 ф. 20.

Габош 79 ф. 80, Гай В. 119 ф. 28, Гарчин 2 ф. 3, Гложан 15 ф. 96, Грабово 96 ф. 60.

Дарда 4 ф. 20, Деска 8 ф. 40, Деспот Сент-Иван 58 ф. 80, Деронь 152 ф. 88, Дивош 378 ф. Диняш 57 ф. 96, Добринци 184 ф. 80,

ОСНОВНА НАУКА ЗА ВОЈНИКЕ У ФРАНЦУЗКОЈ. У Французкој се ради о томе, да се улесе школе, да сви војци, кои незнају читати и писати, за време војничке службе приморани ово науче, да би читајући војничке науке и описана јуначка дела тим болји јунаци постали.

ЖЕНСКА ТРГОВАЧКА ШКОЛА. У Минхену у Баварској постои од 3 год. женска трговачка школа, де се бесплатно предав наука о немачком и француском езику, краснопису, трговачком рачуну, простом и вишем књиговодству, меничном праву, уз науку о меницама, о контоурану и трговачкој кореспонденцији. Више девојка изашло е већ из ове школе и намештене су као прадавачице у дућанима и књиговодице, и све их се више и више тражи. Школу ову завео е пре 3 године ондашњи фабрикант Римершмит. Наука се предав сваки дан по 6 и 7 сати, течай трае 2 године дана. Протле године ступило е до 100. нових ђака у ову школу.

НАУКЕ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ У РУСИИ. У Русији е наредила влада, да одсад у основној школи окром науке хришћанске, науке читаня, писаня, рачуна и историе руске уче деца и земљопис и природословне науке, и то, из физике бар обичне появе у нарави да разумеу, а из природописа бар најобичније животинѣ, били и землѣ да познају.

СВЕШТЕНИК КАО УЧИТЕЉ. У селу Иванову у губернији владимирској у Русији, где се фабрике налазе, селяци нехтедоше о свом трошку завести и издржавати основну школу за своју децу. Али ипак постои у том месту од више година ваљана основна школа, која се издржава помоћу двоице отличних трговаца Гарелина и Зубковог. У школи има 120 ученика. Управу школе и обучаванѣ главних предмета примио е на себе бесплатно млади свештеник места тога отац А. Альбидов. Он

одправља ту дужност већ 4 године дана. Школа е ова у врло добром реду. Сво предаванѣ иде у разговорима између свештеника и деце; учена лекција у овој школи нема. Ученици су страшно одани науци и своје учитељу, и веома су лепо развиени. Свештеник купуе сиромашној деци за своје новце књиге и хартију; цело своје од духовничких послова слободно време проводи с ученицима; с њима се после школе прохода по околини, и упознае их са природом и њњим појавима, пак се још с њима и о разумном вођењу польске економие разговара и у тој струци поучава их. Одраслим ученицима и селацима дае он књиге на прочитанѣ из своје библиотеке. Суботом и недељом у вече сакупила се младеж к њѣму и ту се чита, толкуе и разговара. Стариј ученици знају и разумеју цело св. Евангелие и познато им е значењѣ св. Литургије; народну повестницу и земљопис знају они такође врло добро, а гдекоји међу њима уче се и страним езицима. — Ето доказа да добра воља и љубав к делу може подићи унапред образованѣ народа и с' самим малим и незнатним новчаним средствима! — Господо Свештеници и Учители србски угледајте се на Отца Альбидова, а трговци на Гарелина и Зубкова, па ће скорим синнути просвѣта и у колибе Србске!!! —

УПРАЗНИЉНА УЧИТЕЛСКА МЕСТА У СРБ. ЦРЊИ с платом 149 ф. 79 кр. 40 пож. жита, 20 пож. кукуруза, 4 ланца ораће земљ, 4 хвата дрва, 4 хвата сламе и слободан стан. Учебни език е србски.

У **КЛАРИИ**, с платом 140 ф., 36 пож. жита, 12 пож. кукуруза, 50 ф. соли, 15 ф. лояних свећа, 2 хв. дрва, 6 ланца ораће земљ, за огрев доволно сламе, и слободан стан. Учебни език е србски.

У **ПАРДАНИУ**, с платом 126 ф. 40 пож. жита, 20 пож. кукуруза, 3 хв. дрва, 8 хв. сламе, 50 ф. соли, 15 ф. лояних свећа два и пол ланца ораће земљ и слободан стан. Учебни език е србски. —

У **В. БЕЧКЕРЕКУ** упразниљно е учительско место у старијем реду средоточне основне мушке школе. Плата е 420 ф. и слободан стан. —

У **САРАВОЛИ**. Плата е 157 ф. 50 н. подруг ланца ораће земљ, 69 пож. жита, 100 фунти сланине, 65 ф. соли, 13 ф. свећа, 10 хв. сламе, 2 хв. дрва и стан.

У **КЕТФЕЛЮ**, плата е 150 ф. 4 ланце земљ, 73 пожунца жита, 6 хв. дрва, 8 хв. сламе и стан с вртом од 560 П хвати.

Молбеннице се на сва ова места имаю поднети ч. конзисторіи Темшварској.

ПРИЛОГ НА ФОНД ЗА УЧИТЕЛСКЕ СИРОТЕ. Господин Јован Стојанов новонаименовани девојачке школе учитель у Мољу, приложио е на фонд за учительске сироте два Форинта а. вр.

У Сенти преминуо е пре две недељ Јован Вуић отлични учитель II. разреда тамошњ србске школе. Он е у младости својој свршио гимназију, богословију и препарандију,

и служио е у своме месту рођена као учитељ седамнаест година. Дужност званија свога одправљао е точно, ревностно и са самопрегорованѣм, у чему е многим друговима своим за образац служио. Покрај дужности у старием разреду, држао е он најточније неделъну школу са шегртима, и ова е била една од најбольих повторних школа у Србству. Ученици Вуйћеви отликовали су се у стварним знањима из србске историје, земљописа и физике. Он е јошт ревностно обучавао младеж у бантованству и у другим струкама економие. — Бог да му душу прости!

„Вѣчнаа памать.“

Предплатници Школскога Листа

за 1867. годину.

(Продужено из бр. 5.).

I. Далмација. Преосвештени Г. Стефан Кнежевић Епископ Далматински за себе и за две школе 3. екс. Преч. Г. Г. Герасим Петрановић архимандрит 3. екземплара. Сротей Ковачевић архим. М. Крке. Стефан Вуйновић свешт. и члан консисторие; Кирил Жежел парох Задарски. Лук. Милковић парох Врлички; Спир. Вуйновић учитељ Книњски. Спир. Маргетић прота у Имоцкоме Јован Јвор парох у Скрадину. Ђ. А. Јовић у Шибенику. Сви на целу годину.

II. Будимска Епархија. Високор. Г. Др. Ливие Радивовић у Бечу 4 фр. Срб. Школа у Пешти 4 фр. Депутација Фонда Школ. 4 фр. Преч. Господа: Ст. Теодоровић парох Калашки 2 фр. Теодор Оцић прота 4 фр. Д. Михайловаћ парох и окр. директор у Мухачу 2 фр. Александар Ђосић парох Бански 4 фр. ГГ. Учители Димитрије Косић у Мухачу 4 фр; Ђ. Шлавић у Ст. Београду 4 фр; Гавра Болярић у Ловри 3 фр. Јов. Болярић у Соки 2 фр; Бранко Влашкалић у М. Боји 3 фр; Божидар Ђосић у Бану 4 фр; Санжацић у Болману 1 фр. Катић у Ланчугу 2 фр. Обштине Сака и Вемен по 2 фр.

III. Бачка Епархија. Високопреч. Г. Герман Ангелић архимандрит и патр. мандатор за 2. екс. 8 фр. -- Преч. ГГ. Исидор Козаровић арх. 4 фр; Сава Стойшић пар. 4 фр; Аврам Борђошки парох 6 фр. Петар Чолић пар. 4 фр; Гимназија Н.Садска 4 фр; Др. Данило Медаковић за два екземплара 8 фр; Адвокат Св. Вуйћ у Ади 4 фр; ГГ. Учители: Станковић у Стапару 4 фр. Николић у Стапару 2 фр. Коњиовић у Брестовцу 2 фр. Хр. Бочкаи у Кули 2 фр; Павловић у Парабућу 4 фр; Лазић у Силбашу 6 фр. Бугарски у Керу за себе и за своје предбројнике 4 екс. на прво полгодие 8 фр; Поповић у Парага 2 фр. Клаић у Кулпину 4 фр; Груић у Товаришеву 2 фр. Вујчић у Обровцу 4 фр. Поповић у Шандору 4 фр; Дадић у Ади 4 фр; Докић у Мољу 4 фр; Стојанов у Мољу 4 фр; Матић трговац и старатељ у

Мољу 4 фр; Јосимпвић у Мољу 4 фр. Мирилов у Канџижи 3 фр; Бошњакловић у Турји 2 фр; Слеччевић у Петровоселу 2 фр. Обштинске Школе: Бая, Фелдварац, Турия, Д. С. Иван. по 4 фр. Читаоница у Футогу 2 фр. —

У Сомбору. Високоблаг. Гд. Петар пл. Зако Байшански поджупан, Србска Читаоница. Преч. Г. Симеон Костић катихет. ГГ. учители: Тодоровић и Белянски. Свега: 5 предплатника.

У Србском Бечею. (Скупно Г. Ђорђе Глибоньски учитељ) а предплатили на целу годину преч. ГГ. Ал. Бастић прота и окр. шк. управитељ, Ал. Јосић свештеник. ГГ. адвокати: Јован Савић, Северин Татић, Сава Ђорђевић, Геден Пекаровић; Тадия Елчић варошки начелник, Ђорђе Мартиновић трговац, Јов. Сомборски архитект. ГГ. учители Петровић, Глибоньски, Деановић и Жекић, Дим. Зорић учитељ пѣнија. Срб. Читаоница. Ученици: Милан Главашки, Павле Байшански, Мариа Шимић, Елена Вучић — Шимоновић. Христина Стакић. — (за прво полгодие: Новак Главашки Анка Войновић и Елисавета Хаднајева). Осим тога ГГ. Емил Лозанов, Ст. Стефановић, Ст. Манојловић и Никола Малетић и Милан Гргууров сваки по едан екземпляр Листа за сиромашке школе и за учитељ. — И тако из самога Срб. Бечея преко Гд. Глибоньског примљено € 112 фр. —

У Србобрану, скупио Г. Јов. Настић учитељ на целу годину: Преч. Г. Авр. Ђорђевић наместник, Майнски свештеник; Настић, Михайловић и варошка Обшина. — На прво полгодие: ГГ. Јов. плем. Николић бележник, ГГ. учители Дамяновић Миковић Стефановић. Исак Везилић економи. Свега примљено 26 фр.

У Суботици. Срб. Читаоница. Пр. Г. Лудан м. управитељ и парох, Ђорђе Гойковић учитељ и скупитељ.

У Новом Саду. Пр. Г. А. Монашевић парох и шк. управитељ. ГГ. Теодор Димић, Арон Михайловић скупитељ, Дим. Јосић, Јов. Углџић, Лазар Илић, сваки по 4 фр. Радослав Хорват 3 фр. Кафана Свилокосића 2 фр.

У Сегедину. ГГ. Адвокати: Мих. Лефтер и Јов. Сремац, и г. учитељ Јанкичевић по 2 фр.

У Мартоношу. ГГ. Јован Илић парох, Теодор плем. Ђемић школ. старатељ Арон Илић учитељ и скупитељ, Евгеније Вучић учитељ, сваки по 4 фр.

У Сенти. ГГ. Јован Вуић, Трива Влашић и Тодор Брановачки; Школска Библиотека у Сенти и два ученика. Скупио Јован Вуић.

(Продужиће се).

 Многобројне дужнике, међу овима до 200 Обштина, молимо да ланску и овогодишњу предплату што пре пошљу. —

Издао и уређује Никола Ђ. Вукићевић.

Брзотиском Андрије Вагнера.